

τελῶν λόγων τὰς ἐλευθερίας τῆς πατρίδος αὐτοῦ, διατί, Μυλὸρδοι, μὲ ὑβρίζετε, ἢ κάλλιον διατί ὑβρίζετε τὴν δικαιοσύνην, αἰτοῦντες παρ' ἐμοῦ λόγους, ἵνα μὴ θανατικὴ ἀπόφασις προφερθῇ κατ' ἐμοῦ; Ἡξεύρω, Μυλὸρδοι, ὅτι κατὰ τύπον ἔπρεπεν οὕτω πως νὰ θέσετε τὸ ζήτημα· ἀλλ' ὁ τύπος δίδει καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ἀπαντήσεως. Ἀναμφιβόλως ἠδύνασθε ν' ἀπαλλαχθῆτε τοῦ τύπου τούτου, ὡς καὶ ὅλης τῆς διαδικασίας, ἀφοῦ ἡ ἀπόφασις προαπηγγέλθη ἐν τῷ παλατίῳ τῆς κυβερνήσεως πρὶν κληρωθῶσιν οἱ ἐνορκοί. Αἱ ἐκλαμπρότητες ὑμῶν δὲν εἶναι ἢ οἱ ἱερεῖς τοῦ χρησμοῦ, καὶ εἰς σὰς ὑποτάσσομαι· ἀλλ' ἐπιμένω ὡς πρὸς τὴν τήρησιν τοῦ ὅλου τῶν τύπων. . . . »

Ἐνταῦθα ὁ ἔμμετ ἑσταμάτησε, καὶ μετὰ τινα στιγμὴν δισταγμοῦ, τὸ δικαστήριον τὸν ἐπρότρεψε νὰ ἐξακολουθήσῃ.

(Ἐπεται συνέχεια.)

Σ.

ΑΝΕΚΔΟΤΟΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Τοῦ Κυβερνήτου Ἰ. Καποδιστρίου,

Πρὸς τὸν Κ. Α. Λουριώτην (*).

—οοο—

Κύριε!

Εἶναι ἀδύνατον νὰ σὰς ἐξηγήσω τὴν λύπην τὴν ὁποῖαν ἠσθάνθην ἀναγινώσκων τὴν ἐκθεσιν, τὴν περιεχομένην εἰς τὰς δύο τελευταίας ἐπιστολάς τῶν 23 καὶ 30 Δεκεμβρίου μηνὸς τοῦ παρελθόντος ἔτους, τὰς ὁποίας ἐλάβετε τὴν καλοσύνην νὰ μὲ γράψετε.

Καίτοι μὴ δυνάμενος νὰ κρίνω τὰς διὰ τῶν δανείων πράξεις, εἶλετώ ὅμως ἐναργῶς, καὶ μετὰ ἀθυμίας, ὅτι τὸ πλείοτον μέρος τῆς χρηματικῆς ταύτης ποσότητος κατηναλώθη· ἡ δὲ Ἑλλὰς ἐλπίζουσα ἐξ αὐτῆς βοήθειαν ἐπεφορτίσθη δι' ἑνὸς ὑπερόγκου χρέους· ἔχει κατὰ τὸ παρὸν κατεπειγούσας ἀνάγκας, καὶ ἐπαπειλεῖται ἐνταυτῷ νὰ χάσῃ ἐξολοκλήρου καὶ τὴν χρηματικὴν τῆς ὑπόληψιν.

Ὅσον μᾶλλον παρατηρεῖ τις μετὰ προσοχῆς τὰ δεινὰ ταῦτα ἀποτελέσματα, τοσοῦτον πληροφορεῖται, ὅτι ἡ πατρίς Σας θέλει μεγάλως ὑποφέρει, ἂν ἡ διοίκησις τῆς διὰ φρονίμων καὶ ταχυτάτων μέσων δὲν ἐμποδίσῃ τὰ ὀλέθρια ἐπακούλουθα, εἰς τὰ ὁποῖα ἤθελον τὴν κρημνίσῃ ἡ ἀναγκαία ἀταξία τῶν ἐσωτερικῶν χρηματικῶν τῆς προσόδων· ἡ κατάστασις τοῦ δευτέρου δανείου, καὶ ἡ ἀδυναμία

τοῦ νὰ ὀργανίσῃ τρίτον ἄλλον δάνειον. Πείθομαι μεθ' ὑμῶν, Κύριε, ὅτι δὲν χρειάζεται, εἰμὴ ἐν μιλλιώνιον φράγκων. Ἀλλ' εἰς τίνα νὰ τὸ ζητήσῃ τις; καὶ πῶς νὰ ἐλπίσῃ ὅτι θέλει εἰσακουσθῇ! Τοιοῦτον εἶναι τὸ πρόβλημα τὸ ὁποῖον ἐστοχάσθην νὰ καθυποβάλω εἰς τὴν ἔρευναν τῶν ἐνθάδε ἐνθέρμων φίλων τῆς Ἑλλάδος, ἱκανῶν νὰ διασαφηνίσωσι τὸ πρᾶγμα διὰ φρονίμου σκέψεως, καὶ πρακτικῆς συμβουλῆς. Οὗτοι λοιπὸν ἅπαντες, καὶ ἐν μιᾷ φωνῇ μ' ὁμολόγησαν, ὅτι ἤθελε προδόσῃ τις τὴν Ἑλλάδα ἂν ὑπέσχετο εἰς αὐτὴν κατὰ τὸ παρὸν βοήθειαν τρίτου δανείου, ἢ συνδρομὴν διὰ νέων συνεισφορῶν. Ἄγνοῶ ἂν οἱ φιλέλληνες Ἀγγλοὶ εἰσὶ τῆς αὐτῆς γνώμης. Ἄν πρέπη ὅμως τις νὰ κρίνῃ ἀπὸ τὴν πρόσκλησιν τὴν ὁποῖαν διὰ τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Δεκεμβρίου μηνὸς ἔκαμε πρὸς τοὺς συμπατριώτας του, ὁ πρὸς πάντα κόπον ἀνάματος, καὶ πεφωτισμένος ζηλωτὴς Κύριος Βλακέρης, στοχάζομαι, λέγω, ὅτι εἶναι ἡ ἰδίᾳ. Πλὴν ἂν ἡ πρόσκλησις αὕτη, ὡς τὸ ἐλπίζω, βοηθουμένη ἀπὸ τὴν ὁμόνοιαν ἥτις φαίνεται ὅτι ἐπιπολάζει ἤδη μετὰ τῶν Ἑλλήνων· ἔτι δὲ πρὸς ταῦτοις καὶ ἀπὸ τοὺς εὐτυχεῖς θριάμβους αὐτῶν, τοὺς τε κατὰ θάλασσαν, καὶ ξηρὰν, ἂν ὅλα ταῦτα λέγω ἤθελον ἐπιφέρει ἀγαθὴν τινὰ μεταβολὴν τῶν πραγμάτων, ἴσως ἤθελετε δυνηθῇ νὰ προβλέψετε, μόνοι, καὶ ἄνευ δυσκολίας τὴν ἀναγκαίαν χρηματικὴν ποσότητα διὰ τὰς δύο φρεγάδας, τὰ ἀτμοκίνητα, καὶ τὴν λοιπὴν πολεμικὴν ἀποσκευὴν, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν ἡ Ἑλλὰς ἔχει ἐξόχως μεγίστην ἀνάγκην. Ἀλλ' εἶναι ἐξ ἴσου δυνατόν οἱ φιλέλληνες οὗτοι νὰ μείνωσι ψυχροὶ θεαταὶ τῶν Ἑλληνικῶν συμβεβηκότων ἐλπίζοντες, ὅτι αἱ διοικήσεις θέλουσιν εἰς τὸ ἐξῆς τελειοποιήσῃ ἔργον τοσοῦτον ἐμπρὸς προχωρημένον, καὶ ὅτι ὁ καιρὸς τῆς μεταβολῆς αὐτῆς ἐπλησίασεν ἤδη. Εἰς τοιαύτην ὑπόθεσιν, καὶ εἰς τὴν θέσιν Σας, Κύριε, δὲν ἤθελον ἀναντιρρήτως ἐπαναπαυθῇ ἐπὶ τοιούτων ἡμιπιθανῶν ἐκασίων. Οὕτε πάλιν ἤθελον ἀπελπισθῇ διὰ τὰς κατὰ τὸ φαινόμενον ἀήττητους δυσκολίας. Διότι οὔτε εἰσὶν ἀήττηται, οὔτε εἶναι δυνατόν νὰ εὐρεθῶσιν ἐκεῖ, ὅπου ὁ παντοδύναμος δάκτυλος τοῦ Θεοῦ, φαίνεται ἐναργῶς ὑπερασπιστής, καὶ ἐπομένως πᾶς ὁ ἀγὼν θέλει ἐξ ἁπαντος τελειώσει, κατὰ τὴν ἀχανῆ του θείαν βούλησιν, καὶ κατ' εὐχὴν.

Πεπεισμένος εἰς τοῦτο θέλω σὰς προτείνει ἰδέαν τινὰ τὴν ὁποῖαν, περιπλέον, ἀφίνω ὅπως δι' ὅλου εἰς τὴν ἐπικρίσιν Σας, καὶ εἰς τὴν τῶν συνυπουργῶν Σας.

Εἰς τὴν ὑπόθεσιν περὶ ἧς ὁ λόγος, τοῦ χρηματικοῦ, λέγω, καὶ τῆς ὑπολήψεως, νομίζω πᾶν ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ κατορθωθῇ παρ' ὑμῶν, Κύριοι, καὶ παρὰ παντὸς ἄλλου Ἑλλήνος, εἶναι ἀναμφιβόλως εὐκολώτατον εἰς πολυχρημάτους Εὐρωπαίους, ὡς εἰσὶν οἱ Κ. Eynard, Delessert, Ternaux, καὶ οἱ λοιποὶ συνάδελφοί των τραπεζίται, οἱ φιλέλληνες Βρετανοί. Ἀμα λοιπὸν ὡς πληροφορηθῆτε ὅτι δὲν δύνασθε, κατὰ δυστυχίαν, νὰ ἐξοικονομήσητε τὴν

(*) Ἀντεγγραφή ἐκ τοῦ πρωτοτύπου· τὸ πρὸ τῆς ὑπεγραφῆς « ὅλος πρόθυμος » εἶναι ἰδιόχειρον τοῦ Κυβερνήτου, ὡς ἰδιόχειρος εἶναι καὶ ἡ ἐπιγραφή, γεγραμμένη γαλλιστί οὕτω· « A Monsieur Monsieur Andre Lurietis, Depute de la Grece a Londres.

ποσότητα τὴν ὁποῖαν χρειάζεσθε, δὲν μένει ἄλλο, νομίζω, παρὰ νὰ προτείνετε εἰς τὴν διοίκησίν Σας νὰ διευθυνθῇ αὐτὴ ἡ ἰδίᾳ πρὸς τὰ δύο Κομητὰτα τοῦ Λονδίνου καὶ Παρισίων παρακαλοῦσα καὶ προτείνουσα τὰ ἐξῆς·

1'. Νὰ ἐξετάσῃσι τὰ προῤῥηθέντα δύο Κομητὰτα τὴν κατάστασιν τοῦ χρηματικοῦ τοῦ δανείου.

2'. Νὰ ἀποπληρώσῃσι καὶ ξεκινήσῃσι τὰς φρεγάδας, τὰ ἀτμοκίνητα, καὶ τὴν λοιπὴν πολεμικὴν ἀποσκευὴν.

3'. Ν' ἀνοίξωσιν, ἐν ἡ χρεῖα τὸ καλέσῃ, καὶ τρίτον δάνειον.

Τὰ γράμματα ταῦτα ὄντα ἐπικυρωμένα διὰ τῆς ἐθνικῆς συγκατανεύσεως, δι' ἧς ᾔθελεν ἐγγυηθῇ ἡ Ἑλλάς νὰ τιμήσῃ τὰς ὑποχρεώσεις της, ὡς πρὸς τοὺς δανειστὰς τοῦ πρώτου καὶ δευτέρου δανείου· καὶ κατὰ δεύτερον λόγον δίδουσα πᾶσαν τὴν πληρεξουσιότητα εἰς τὰ δύο ῥηθέντα Κομητὰτα, ἡ εἰς τοὺς ἐπιτρόπους των διὰ νὰ διατάξωσιν ἐπ' ὠφελείᾳ τῆς Ἑλλάδος, τὸ μέρος τοῦτο τοῦ χρηματικοῦ της συμφέροντος. Ἡ διοίκησις τότε δύναται νομίζω νὰ ἐλπίσῃ, ὅτι ὁ σκοπὸς της δὲν ᾔθελε ματαιωθῇ.

Αὐτοῦ ἱσταμαι, Κύριε. Οὔτε κρίνω ἀναγκαῖον νὰ ἐκτείνω τὴν πρότασιν περαιτέρω, καὶ εἰς πᾶσαν αὐτῆς τὴν ἑκτασιν καὶ ἐφαρμογὴν. Τὸ προβαλλόμενον δὲν δύναται μετ' ὠφελείας νὰ ἐκπληρωθῇ, εἰμὶ ὅταν πᾶς ἄλλος τρόπος θεραπείας μείνῃ ἀπρακτος. Ἴσως ὁμως μέχρι τοῦδε εὑρετε τὰ μέσα, ὡς ἔλεγον πρὸ μικροῦ, διὰ νὰ ἐξοικονομήσῃτε πᾶσαν χρεῖαν· μάλιστα διὰ τῶν τελευταίων χαροποιῶν εἰδήσεων, αἱ ὁποῖαι πρέπει νὰ Σῶσιν ἡλθον ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, καὶ διὰ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων, τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ ἡγειρεν εἰς τὰς καρδίας τῶν φιλελλήνων Ἀγγλῶν ὁ ἀληθὴς φιλέλληνας Κύριος Βλακέρης.

Λέχθητε, Κύριε, μετὰ τῶν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος, καὶ τοῦ ἰδιαιτέρου Σας ἀγῶνος εὐχῶν μου, τὴν βεβαίωσιν τῆς ἐντελοῦς ὑπολήψεως, μεθ' ἧς εἰμὶ·

ὁλος πρόθυμος

Α. Κ. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ.

Γενεὴ τῇ 3/15 Φεβρουαρίου 1826.

ΓΑΛΑΤΣΙΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΟΝ.

—ooo—

Ἐχομεν ὑπ' ὄψιν τὴν ἑκθεσιν τῆς καταστάσεως τοῦ ἐν Γαλατσίῳ Ἑλληνικοῦ ἐκπαιδευτηρίου καὶ τὸ πρόγραμμα τῶν μαθημάτων, πρὸς τοῦτοις δὲ καὶ τοὺς λόγους τοῦ Γυμνασιάρχου, τοῦ παρ' ἡμῖν γνωστοῦ Κ. Δ. Παρρησιάδου, καὶ τοῦ οὐχ ἦττον

γνωστοῦ φιλέλληρος Κ. Ἑρρίκου Ματθαίου· χαίροντες δὲ ἀναγγέλλομεν ὅτι αἱ ἐλπίδες ἡμῶν περὶ τῆς ἐκ τοῦ καταστήματος τούτου ὠφελείας δὲν ἐψεύσθησαν (1).

Κατὰ τὸ τελευταῖον Σχολικὸν ἔτος ἑκατὸν καὶ εἰκοσιδύο νέοι ἐδιδάχθησαν ἐν τῷ ἰδρύματι τούτῳ, 65 μὲν τὴν ἀλληλοδιδασκτικὴν, 49 δὲ τὰ μαθήματα τοῦ ἐλληνικοῦ σχολείου, καὶ 8 τὰ τῆς ἀτάξεως τοῦ Γυμνασίου. Ἐκ τῶν 122 δὲ τούτων, 88 μὲν ἦσαν Ἕλληνες, 18 δὲ Λᾶκες, 12 Βούλγαροι καὶ 4 Ἰσραηλίται.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ διδασκαλία γίνεται ὅπως καὶ εἰς τὰ ἐν Ἑλλάδι σχολεῖα, τὸ ἡμέτερον ἐπὶ τῆς Παιδείας ὑπουργεῖον ἀνεγνώρισεν ὡς ἡμεδαπὸν τὸ φροντιστήριον τοῦτο, α ὅπως ἀνεξετάστως οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ γίνωνται δεκτοὶ εἰς τὰ ἐν Ἑλλάδι ἀνώτερα ἐκπαιδευτήρια. »

Τοιούτων ἐκπαιδευτηρίων ἱδρυσις εἰς τὰ ἑτερογλώσσα μέρη, ὅπου διατρίβουσι καὶ ἐγκαταβιοῦσι μάλιστα πολλοὶ τῶν ὁμογενῶν, εἶναι ἀληθὴς εὐεργεσία· διότι, ὡς καὶ ἄλλοτε εἶπομεν, ἡ ἐλληνικὴ ἰδέα πρέπει νὰ παρακολουθῇ πανταχοῦ καὶ πάντοτε τοὺς ὁμογενεῖς· ταύτην δὲ ὑποβάλλει καὶ θερμαίνει καὶ ἀκοίμητον διατηρεῖ ἡ μελέτη τῆς πατρίδος γλώσσης καὶ ἱστορίας. Ἐγνωρίσαμεν νέους Ἕλληνας γεννηθέντας ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, οἵτινες οὐδὲ λέξιν ἐλληνικὴν ἐνόουν· μετὰ λύπης δὲ προσθέτομεν ὅτι οὔτε σπινθῆρα ἀγάπης εἶχον πρὸς τὴν πατρίδα.

Πολλὴ ἄρα εὐγνωμοσύνη ὀφείλεται πρὸς τὸν Ἕλληνα πρόξενον Κ. Σ. Γκιώνην, ὅστις πρῶτος συνέλαβε τὴν ἰδέαν τῆς συστάσεως ἐκπαιδευτηρίου ἐν Γαλατσίῳ, καὶ μετὰ καρτερίας παλαισας πρὸς πολλὰς δυσχερείας, καὶ, τὸ δεινότερον, πρὸς κακοβουλίας καὶ ἀντενεργείας, κατενίκησεν αὐτάς, καὶ θαρρᾶλέως προβαίνει βελτιῶν καὶ τελειοποιῶν τὸ τέκνον αὐτοῦ.

Ἀλλὰ καὶ ἄλλην ὠφέλειαν οὐχ ἦττον ἀξίαν λόγου προξενοῦσι τὰ καταστήματα ταῦτα· οἱ ἑτερογενεῖς νέοι, παρατριβόμενοι μετὰ τῶν ἡμετέρων, καὶ μαθάνοντες ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας ὅτι οὐδὲ κἂν ἔχῃ ἀντιπαθείας φυλετικῆς ὑπάρχει ἐν ἡμῖν, ἀλλ' ὅτι μάλιστα εὐχόμεθα καὶ ποθοῦμεν τὴν εὐδαιμονίαν αὐτῶν, θέλουσιν ἀποβάλλει μετὰ καταφρονήσεως ὅσα ἰδιωτελεῖς ἢ ἀκριτοὶ σπερμολογοῦσι.

Διὸ εὐχόμεθα ἀπὸ καρδίας τὴν στερέωσιν τοῦ ἐκπαιδευτηρίου τοῦ Κ. Γκιώνη· ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἀνάγκη νὰ μὴ ψυχρανθῇ ὁ ζῆλος τοῦ ἰδρυτοῦ, ἀναμνηστικομένου τὸ ἀρχαῖον ἐκεῖνο· α αἰεὶ τὰ σμῖνα πάντα κέκτηται φθόρον. »

(1) Ὅρα φυλλὰδ. 202, σελ. 145.